

2025-ci ilin may ayı Azərbaycan üçün sadəcə təqvimdə bir tarix deyil. Bu ay, millətin taleyində mühüm rol oynamış, xalqın sevgisini və inamını qazanan, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin qurucusu, ümummilli lider Heydər Əliyevin 102 illiyi ilə yadda qalır. Onun adı artıq çoxdan canlı tarixə çevrilib. Bu ad Azərbaycan xalqının azadlıq ideallarının, suveren dövlət arzularının, sabitlik və inkişaf yolunun rəmzinə dönüb. Tarixi şəxsiyyətin siyasi irsinin başlanğıcı xalqı üçün olduqca uğurlu olub. Ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı üçün əvəzsiz xidmətləri 1969-cu ildən - onun Azərbaycan Kommunist Partiyasının birinci katibi seçildiyi dövrdən başlayır. Sovet idarəçiliyi şəraitində belə milli maraqları qorumaq, respublikanın iqtisadi və mədəni inkişafına zəmin yaratmaq kimi cəsarətli və uzaqqörən addımlar yalnız böyük liderin iradəsinə xas xüsusiyyətlər idi. Təhsil, sənaye, səhiyyə, elm və mədəniyyət sahələrində aparılan sistemli islahatlar nəticəsində Azərbaycan itifaq miqyasında öncül respublikalardan birinə çevrildi. Heydər Əliyev XX əsrin ikinci yarısından etibarən Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında həlledici rol malik bir şəxsiyyət kimi meydana çıxdı. Onun 1969-cu ildə Azərbaycanda siyasi rəhbərliyə gəlişi ilə respublikada tamamilə yeni bir inkişaf mərhələsi başlandı. Hələ Sovet dövründə belə, o, Azərbaycanı SSRİ məkanında aparıcı respublikalardan birinə çevirməyi bacardı. Onun rəhbərliyi altında sənaye, kənd təsərrüfatı, təhsil və mədəniyyət sahələrində fundamental dəyişikliklər həyata keçirildi. Moskvada - SSRİ rəhbərliyində, Siyasi Büronun üzvü kimi, Heydər Əliyev təkcə Azərbaycanda deyil,

Ulu öndər Heydər Əliyev - tarixin axarını dəyişən lider

David İbraximilov
YAP Qusar rayon təşkilatının sədri

bütün sovet məkanında nüfuzlu və söz sahibi olan liderə çevrildi. O, millətin ruhunu, milli dəyərləri yüksək tutaraq azərbaycançılığı ideoloji səviyyəyə yüksəltdi. Ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən hazırlanan kadr siyasəti, milli ruhun yüksəldilməsi və milli intellektin inkişafına göstərilən qayğı nəticəsində Azərbaycan cəmiyyəti yeni keyfiyyət mərhələsinə qədəm qoydu.

Təsadüfi deyil ki, Ulu öndərin hələ o illərdə söylədiyi "Azərbaycanın gələcəyi onun bugünkü gəncliyindən asılıdır" fikri bu gün strateji dəyər daşıyır. Ulu öndər Heydər Əliyevin əsl xilaskar missiyası Azərbaycanın müstəqilliyini yenidən qazandığı, lakin kaos və vətəndaş qarşıdurması girdabına düşdüyü 1990-cı illərin əvvəllərində özünü tam göstərdi. 1993-cü ilin iyun ayında xalqın ısrarlı tələbi ilə Bakıya qayıdan Heydər Əliyev sözlən əsl mənasında dövlətçiliyi xilas etdi. Bu dövrü tarix haqlı olaraq "Azərbaycanın xilas" dövrü adlandırır. Ulu öndərin qətiyyətli siyasi iradəsi, müdrikliyi və diplomatik məharəti sayəsində ölkədə sabitlik bərpa olundu, separatizm və anarxiya cəhdləri darmadağın edildi. Onun "Mənim həyatım da, fə-

liyyətim də yalnız Azərbaycana xidmət etməkdən ibarət olub" fikri bir ideya deyil, bütöv bir dövrün, hətta taleyin ifadəsidir. Dahi lider Heydər Əliyev təkcə sabitlik yaratmaqla kifayətlənmədi. O, Azərbaycanı gələcəyə aparacaq strateji xəritəni də cızdı. 1994-cü ildə imzalanan və "Əsrin müqaviləsi" adlandırılan neft sazişi Azərbaycanın iqtisadi müstəqilliyini təmin etməklə yanaşı, ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun artmasında həlledici rol oynadı. Ulu öndər deyirdi: "Azərbaycanın təbii sərvətləri xalqımıza məxsusdur və bu sərvətlər xalqın rifahı üçün işləməlidir." Eyni zamanda Heydər Əliyev hüquqi dövlət quruculuğu sahəsində də tarixi addımlar atdı.

1995-ci ildə qəbul edilən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası bu gün də müasir dövlətçiliyimizin hüquqi əsasını təşkil edir. Ümummilli lider Müstəqillik dövrünün xilaskarı kimi də böyük tarix yazdı. Sovet İttifaqının dağılması ilə Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi qarşılaşdığı çətinliklər, daxili siyasi qarşıdurmalar, separatizmin güclənməsi, iqtisadi və sosial böhran ölkənin gələcəyini təhlükə altına almışdı. Belə bir şəraitdə xalqın yeganə ümidi təcrübəli və uzaqqörən lider - Heydər Əliyev idi. Onun rəhbərliyi ilə ölkədə hüquqi və institusional islahatlara start verildi, iqtisadi sistemin bazar mexanizmlərinə uyğunlaşdırılması istiqamətində mühüm qərarlar qəbul olundu. Yeni Azərbaycan Partiyası isə Heydər Əliyev irsinin siyasi dayacağı və xalqın çox böyük ümid bəslədiyi siyasi qüvvə idi. 1992-ci ildə ölkədə anarxiyanın, kaosun və siyasi böhranların hökm sürdüyü bir zamanda xalqın içindən doğan çağırışa cavab olaraq Ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) yaradıldı. Bu, sadəcə bir siyasi təşkilatın təsis olunması deyildi - bu, xalqın nicat axtarışının, Hey-

dər Əliyev şəxsiyyətinə olan inamın və dövlətçilik ideallarının siyasi təcəssümü idi. YAP-ın yaranması Azərbaycan siyasətində dönüş nöqtəsinə çevrildi. "Yeni, müstəqil Azərbaycan uğrunda!" şüarı altında birləşən bu hərəkat sonradan ümumxalq dəstəyini qazanaraq ölkənin aparıcı siyasi gücünə çevrildi. Partiyanın banisi və ideoloji rəhbəri kimi Heydər Əliyev siyasi sistemdə davamlılığı, idarəetmədə peşəkarlığı və milli maraqlara əsaslanan dövlətçilik fəlsəfəsini təmin etdi. O, Yeni Azərbaycan Partiyasını sadəcə bir iqtidar partiyası kimi deyil, milli maraqların müdafiəçisi, dövlətin sabit inkişafının təminatçısı, cəmiyyətlə dövlət arasında körpü rolunu oynayan siyasi platforma kimi formalaşdırdı.

Bu gün YAP həm siyasi ideya, həm də təşkilati güc baxımından Ulu öndər Heydər Əliyev məktəbinin bariz davamçısıdır. Ulu öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi neft strategiyası Azərbaycanın müstəqilliyini yalnız siyasi yox, həm də iqtisadi baxımdan möhkəmləndirdi. 1994-cü il sentyabrın 20-də imzalanan "Əsrin müqaviləsi" təkcə neft yataqlarının işlənməsi ilə bağlı kommersiya razılaşması deyildi - bu, Azərbaycanın dünya iqtisadi sistemində in-teqrasiyasının rəmzi idi. Ulu öndər bu müqavilənin əhəmiyyətini belə ifadə edirdi: "Azərbaycanın neft sərvətləri xalqın rifahı üçün işləməlidir. Biz bu sərvətlərlə azadlığımızı möhkəmləndirməliyik." Məhz bu baxışla həyata keçirilən enerji siyasəti Azərbaycanın geosiyasi çəkisini artırmaq-la yanaşı, milli gəlirlərin əsas mənbəyinə çevrildi. Ulu öndərin diplomatik uğurları daha da artırdı. Bu böyük şəxsiyyət xarici siyasətin memarı kimi dünya miqyasında qəbul edildi. Ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə bərabərhüquqlu tərəfdaş kimi tanınması

üçün gərgin diplomatik fəaliyyət göstərdi. Onun "neçə qütblü dünya varsa, biz orada olmalıyıq" prinsipi bu gün də Azərbaycan diplomatiyasının əsas dayaqlarından biridir. O, balanslaşdırılmış, qeyri-ideoloji və milli maraqlara söykənən xarici siyasət xəttinin təməlini qoydu. Avropa, ABŞ, Rusiya, Türkiyə, Çin və İran kimi əsas güclərlə paralel münasibətlər qurmaqla Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın neytrallıq mövqeyini qorumağı bacardı və ölkəni regional sabitliyin dayacağına çevirdi. Heydər Əliyev siyasətində milli-mənəvi dəyərlər hər zaman ön planda olub. Onun təşəbbüsü ilə Novruz bayramı, muğam sənəti, klassik ədəbiyyat və milli adət-ənənələr dövlət səviyyəsində bərpa edildi və qorunub saxlanıldı. O bildirdi: "Xalqın ruhunu yaşadan onun mədəniyyətidir. Mədəniyyətsiz xalq yoxdur".

Bu baxış bu gün Azərbaycanın dövlət siyasətində də davam edir - mədəni irsin qorunması və dünyaya tanıtılması məhz Heydər Əliyevin ideoloji irsindən qaynaqlanır. Bugünkü güclü, sabit və inkişaf edən Azərbaycanın təməlinə Heydər Əliyevin ideya və əməlləri dayanır. Onun rəhbərliyi ilə atılan hər addım bu gün də öz bəhrəsini verir. Azərbaycançılıq ideologiyasının banisi olan bu dahi şəxsiyyətin siyasi kursu bu gün cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən qətiyyətlə, uğurla davam etdirilir. Ulu öndər Heydər Əliyevin 102 illik yubileyi təkcə xatirə mərasimi deyil - bu, bir ideologiyanın, siyasi fəlsəfənin, milli birliyin təntənəsidir. Onun irsi hər bir azərbaycanlının düşüncəsində və hər bir dövlət qurumunun fəaliyyətində yaşayır. Ulu öndər deyirdi: "Mən həyatımı yalnız və yalnız Azərbaycan xalqına həsr etmişəm." Bu sadıqlıq, bu fədakarlıq onu tarixdə ölməz, millətin qəlbində əbədi etdi.